

Palvelujärjestelmän tulevaisuus? *Sotea suurempi kuva*

Liina-Kaisa Tynkkynen

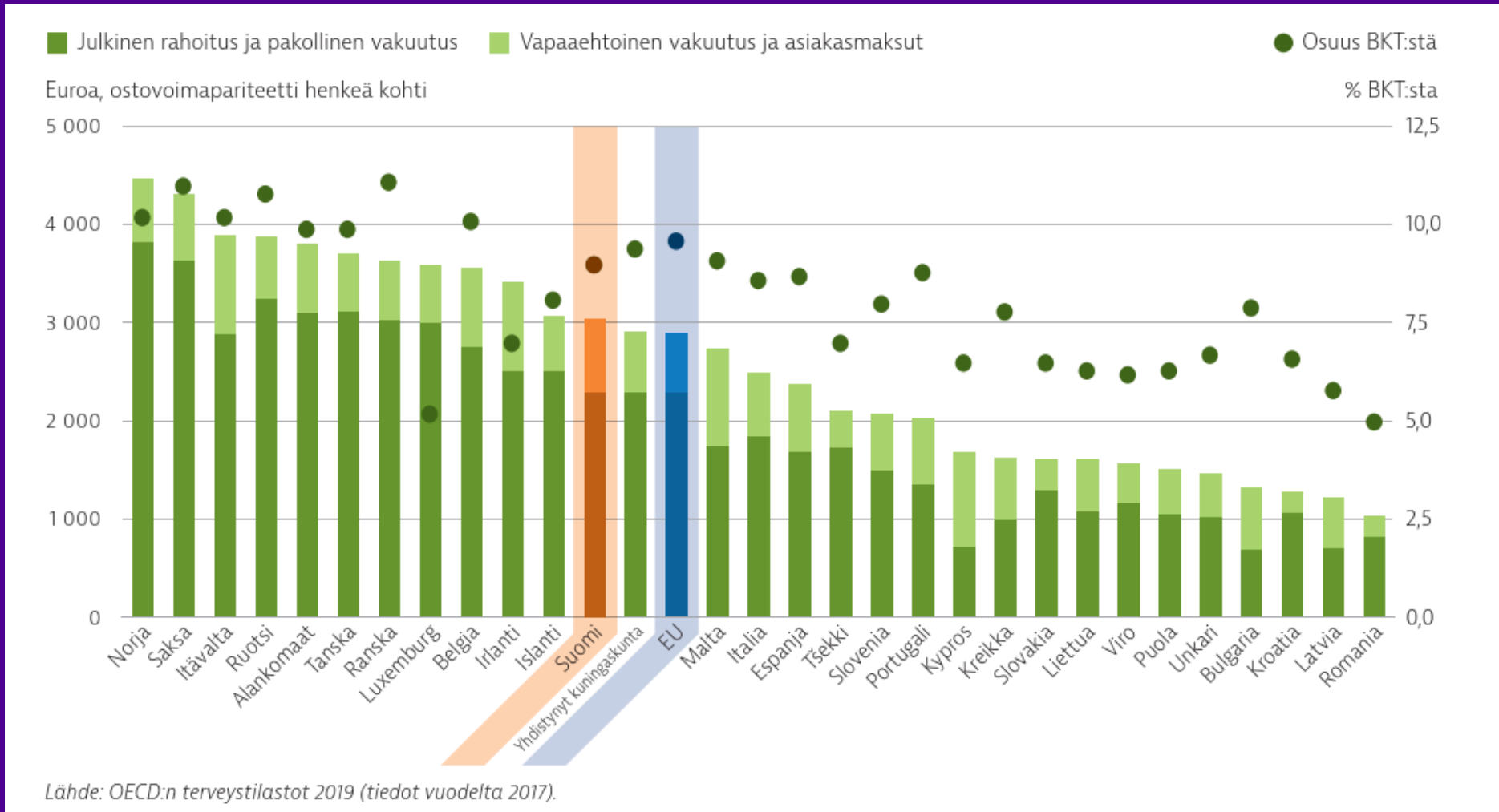
PhD, Assistant Professor (tenure track)

Tampere University, Faculty of Social Sciences

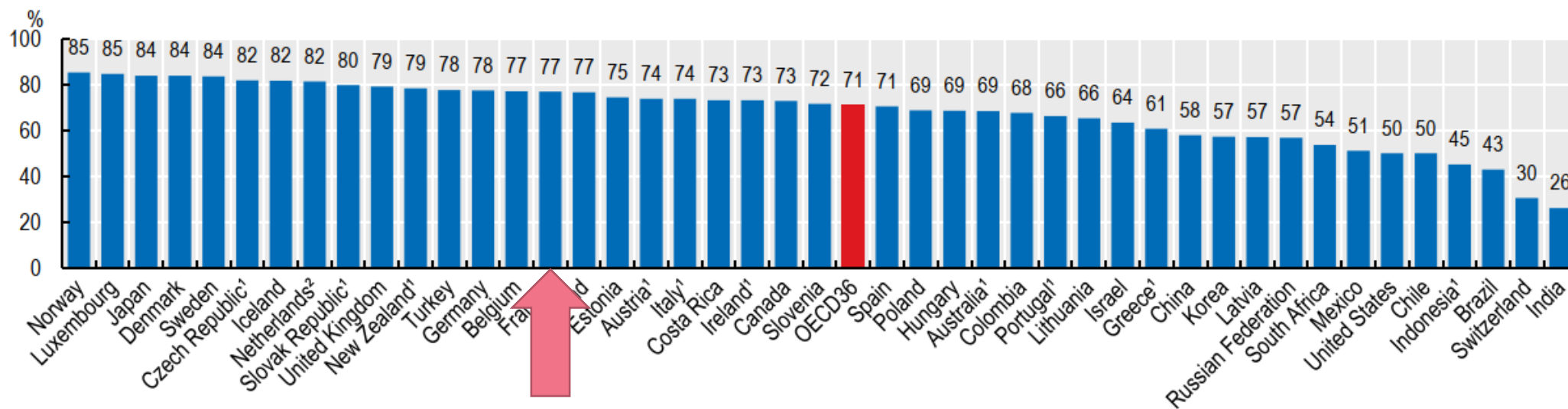
Suomi käyttää terveydenhuoltoon vähemmän rahaa kuin esim. muut Pohjoismaat

Julkisen rahoituksen osuus terveydenhuollon menoista

77% rahoituksesta julkisista lähteistä

Figure 7.11. Health expenditure from public sources as share of total, 2017 (or nearest year)

1. Public is calculated using spending by government schemes and social health insurance.

2. Public is calculated using spending by government schemes, social health insurance and compulsory private insurance.

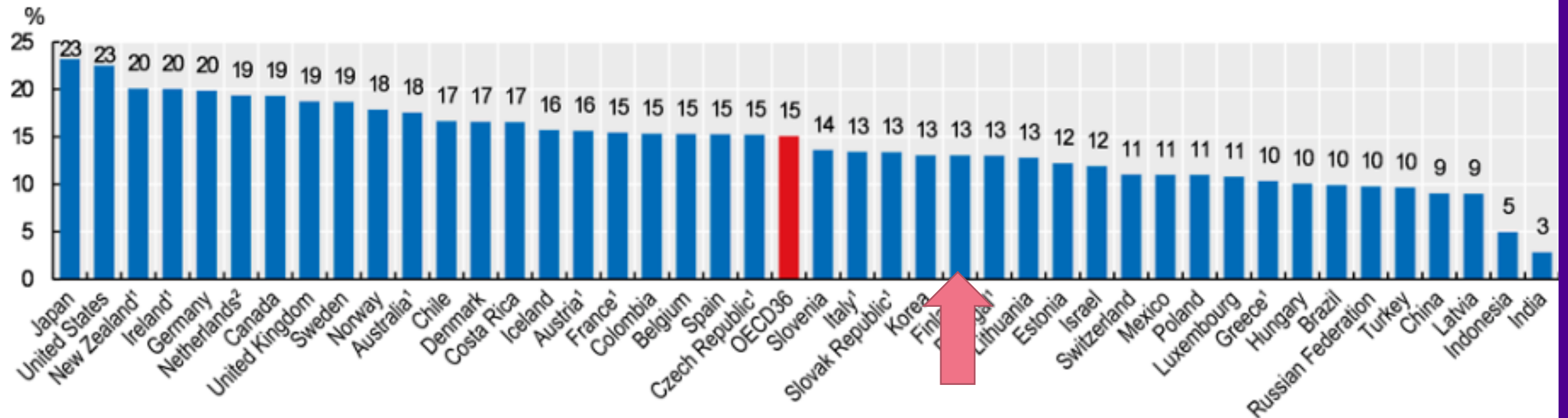
Source: OECD Health Statistics 2019.

StatLink <https://doi.org/10.1787/888934016968>

Julkisten menojen prioriteetit: Terveysten osuus kaikesta julkisesta rahoituksesta

13% kaikesta julkisesta rahoituksesta terveyteen

Figure 7.12. Health expenditure from public sources as a share of total government expenditure, 2017 (or nearest year)

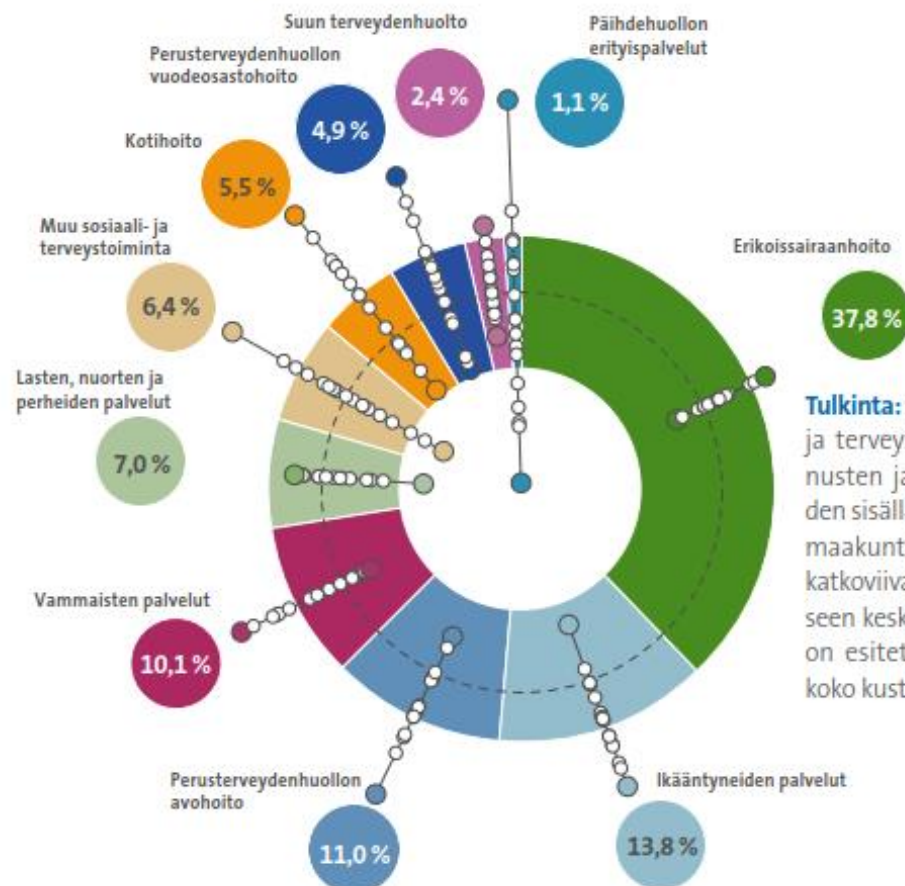

Miten sote-kustannukset jakautuvat?

KUVIO 3.

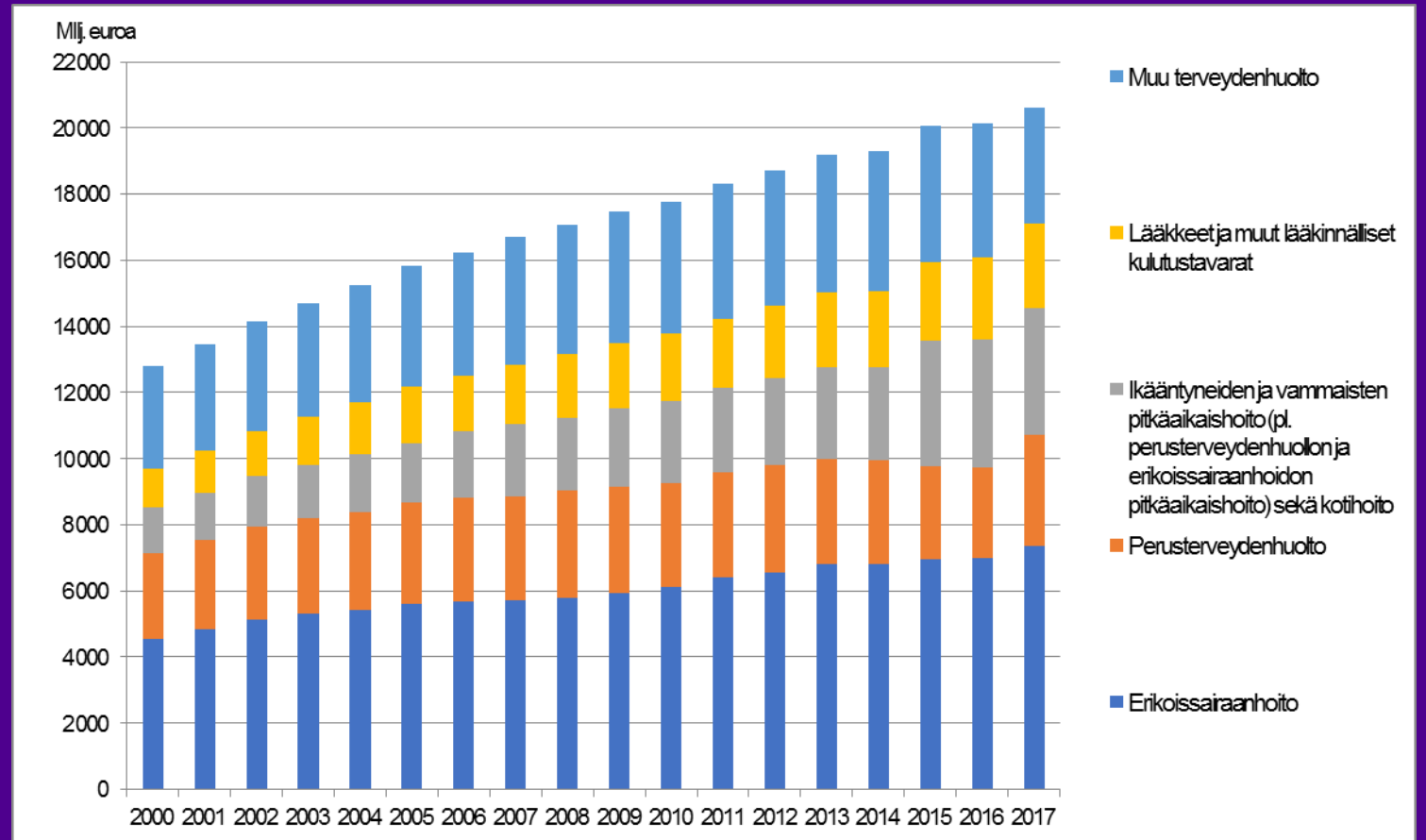
Sosiaali- ja terveystoimen nettokäyttökustannusten jakauma ja ero maan keskiarvoon vuonna 2017, %

Tulkinta: Kuviossa on esitetty sosiaali- ja terveystoimen nettokäyttökustannusten jakauma tehtävittäin. Kuvioiden sisällä olevilla viivoilla esitetään eri maakuntien sijoittuminen suhteessa katkoviivassa esitettyyn valtakunnalliseen keskiarvoon. Erillisissä ympyrässä on esitetty tehtävän prosenttiosuus koko kustannusjakaumasta.

Terveydenhuoltomenot vuosina 2000–2017* vuoden 2017 hinnoin, milj. euroa

*Vuodesta 2015 alkaen kotihoidon menot sisältyvät kokonaisuudessaan terveydenhuollon menoihin.

Lähde: THL

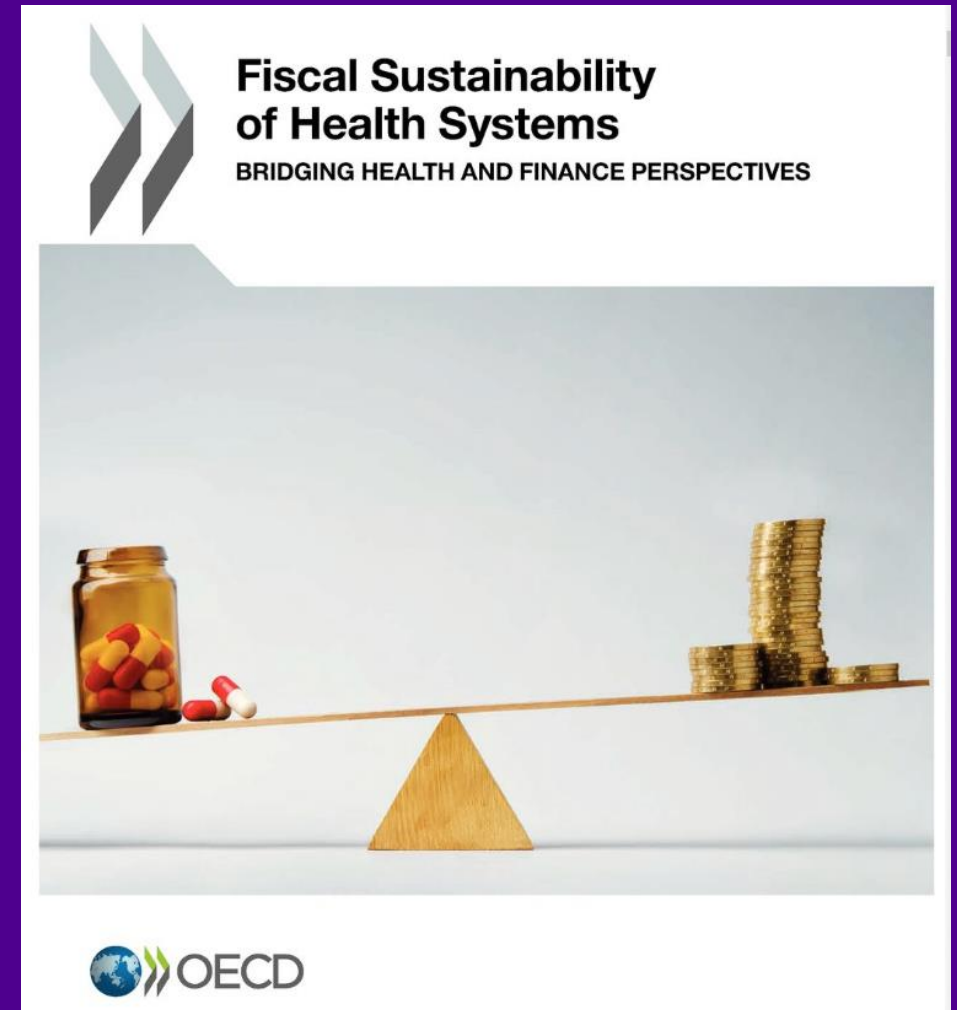
**Monet maat
painivat saman
pulman kanssa:**

Kustannukset
kasvavat, väki
vanhenee ja jotain
tarttis tehdä

**Miksi rahaa sitten
palaa koko ajan
enemmän?**

1. Väestörakenteen muutokset

Kustannusten näkökulmasta vaikutukset riippuvat siitä, miten

- pidentynyt elinikä
- kasvava vanhojen ihmisten määrä

muuttavat sairauksien esiintyvyyttä väestössä

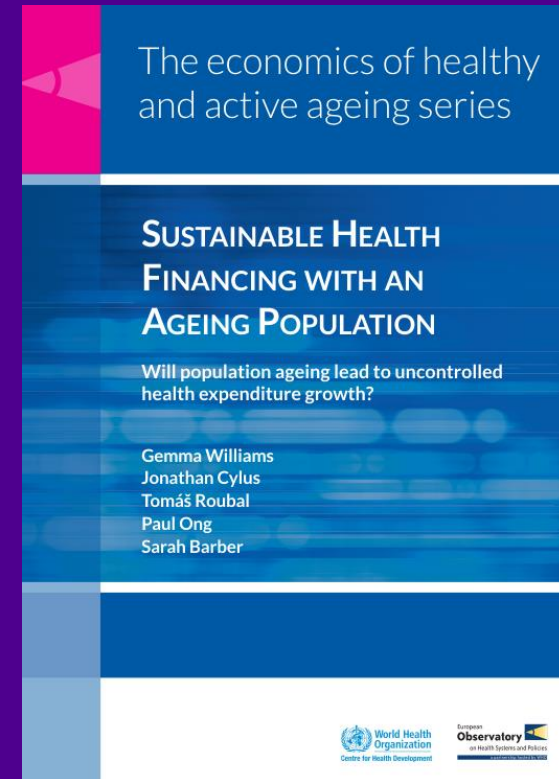
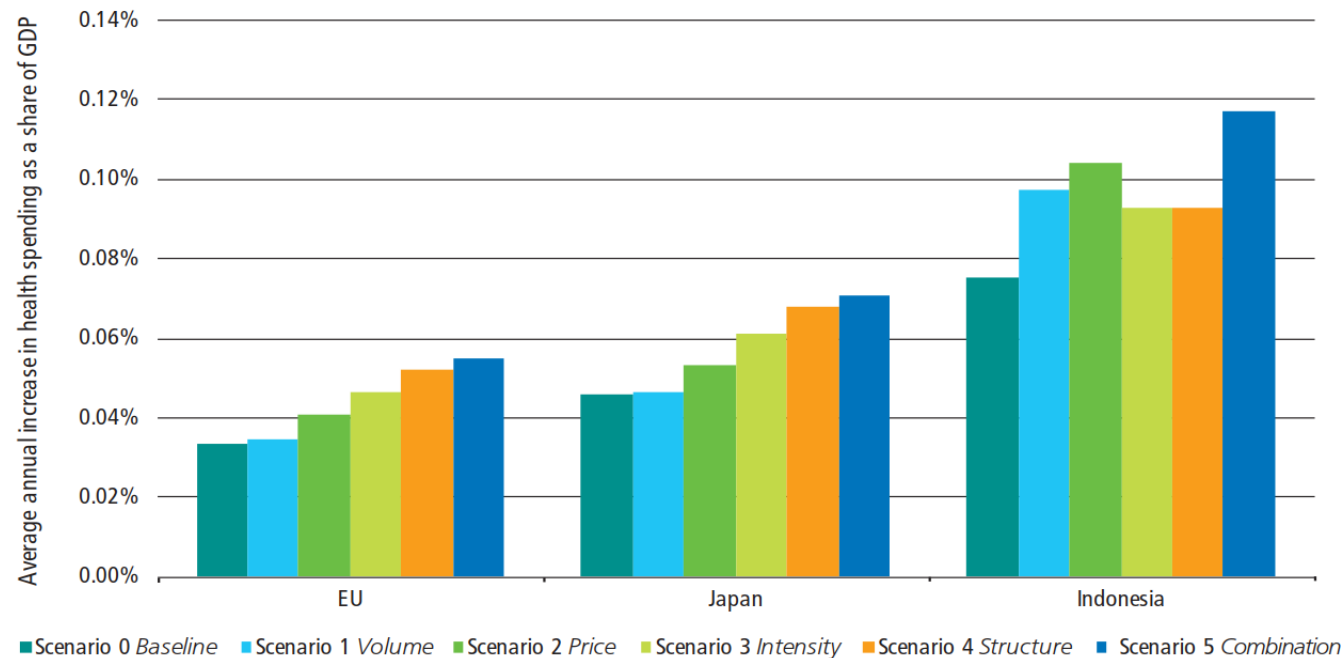
”Compression of Morbidity”

Terveydenhuollon kustannusten näkökulmasta väestön vanheneminen ei välttämättä ole keskeisin selittäjä

Esimerkki:

Figure 5: Average annual increase in health expenditures as a share of GDP between 2020 and 2060 as a result of population ageing under current health expenditure by age patterns (Scenario 0) and the hypothetical scenarios (Scenarios 1–5)

2. Rakenteet

Rahoitusjärjestelmät

Tuotantojärjestelmät

Kannusteet

Korvausmallit

...

3. Parantunut elintaso

Odotukset ja vaatimukset palveluiden laadun ja määrän suhteen kasvavat

4. Teknologia ja lääketieteen kehitys

- Parempaa mutta kalliimpaa hoitoa
- Voidaan hoitaa sitä mitä ennen ei osattu
- Riski
  - Tarpeeton hoito/diagnostiikka
  - Hintojen kasvu ja sääntelyn pulmat
- Mahdollisuus
  - Kevyemmät hoidot
  - Varhainen toteaminen
  - Ihmishenkien pelastuminen
  - Sairastavuuden väheneminen/lyheneminen

Suomi maksaa superkalliista lääkkeistä ylihintaa – Asiantuntija: Kymmeniä miljoonia euroja olisi helposti säästettävissä

Yle selvitti Suomen nykyisen lääkekorvausjärjestelmän sudenkuoppia ja sitä, miten kalliiden lääkkeiden salaisista sopimuksista on tullut normaali käytäntö.

Läkkeet 12.10.2018 klo 11.38

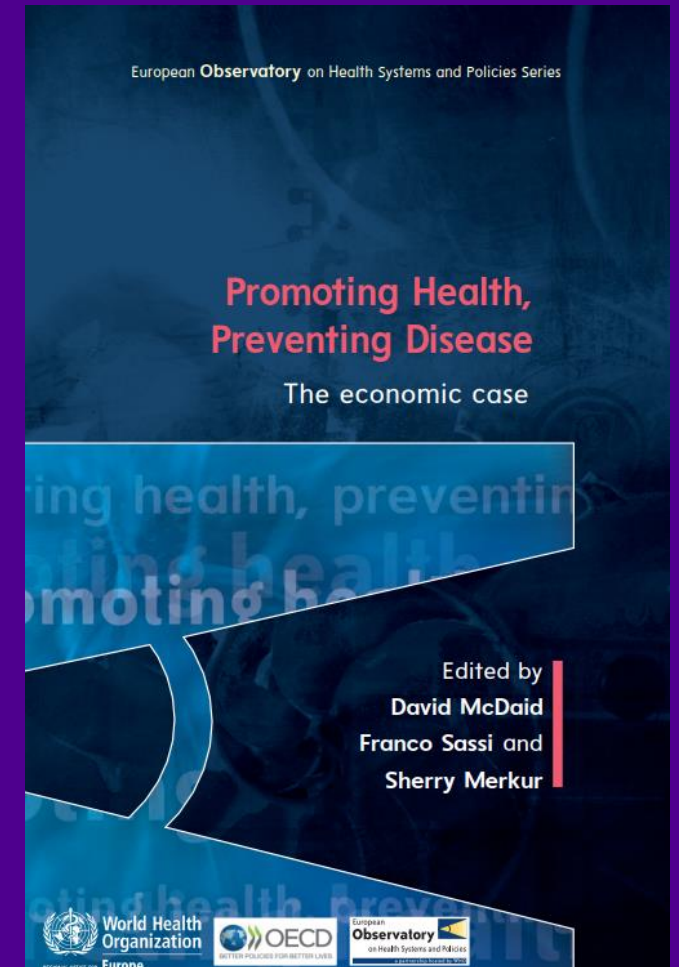
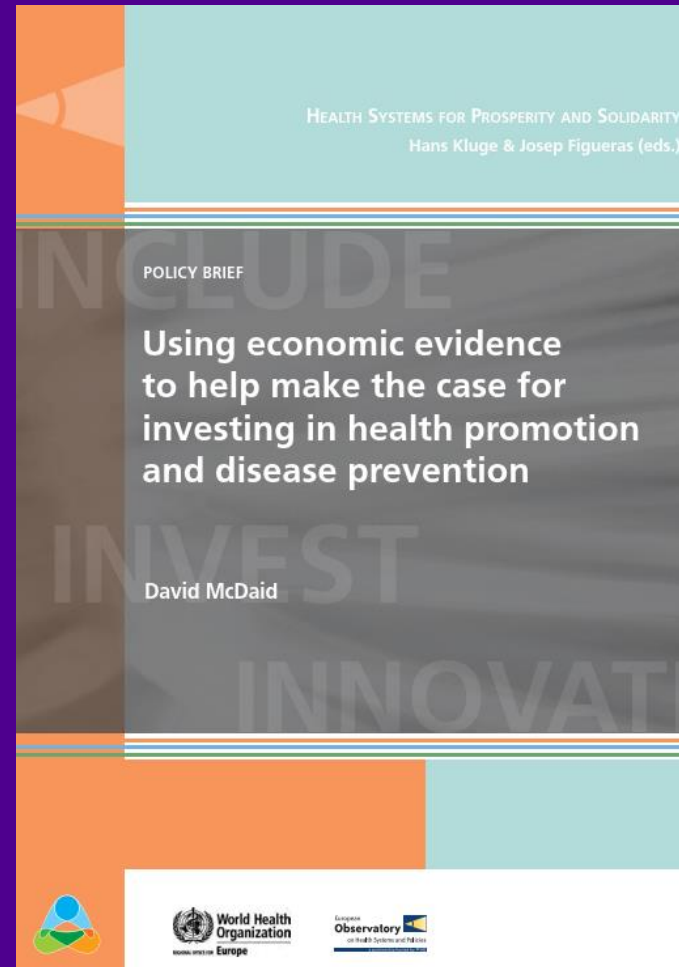

Ratkaisuja?

1. Edistäminen ja ehkäisy

Näyttö myös kustannusvaikuttavuudesta kasvavaa.

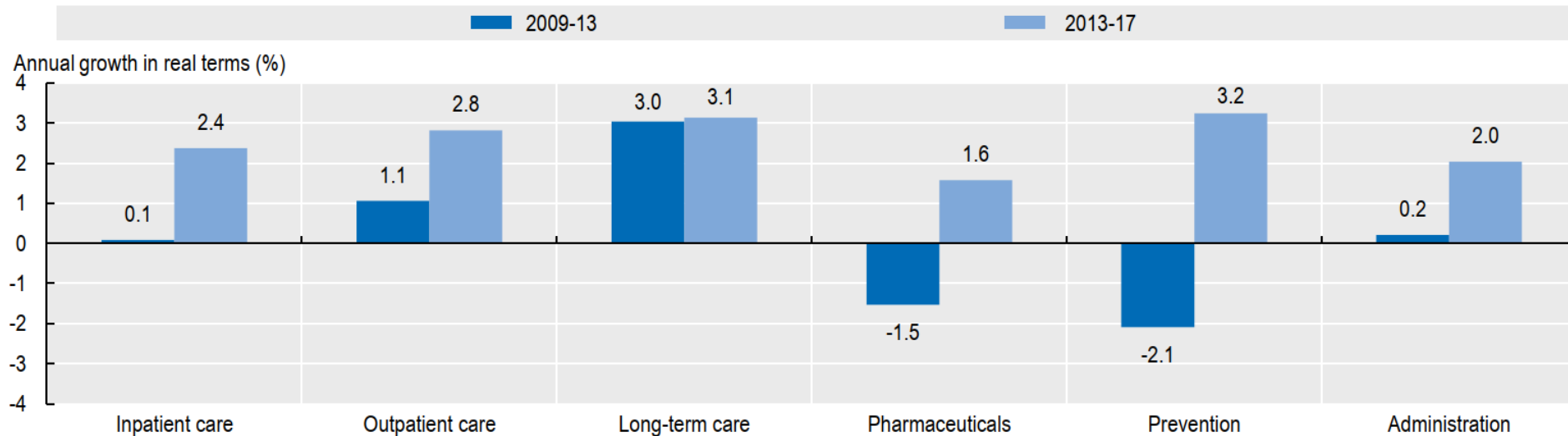
Panostus yhteistoimintaan silti vähäistä.

Ennaltaehkäisyyn panostaminen kärsi finanssikriisissä suurimmat tappiot

Figure 7.16. Annual growth in health expenditure for selected services (real terms), OECD average, 2009-13 and 2013-17

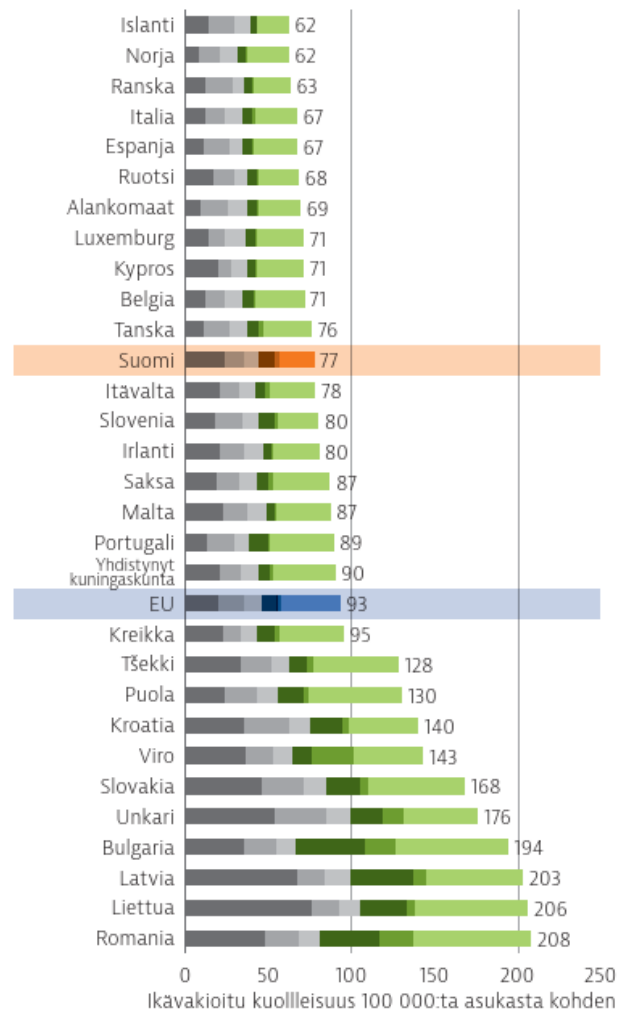
Source: OECD Health Statistics 2019.

StatLink <https://doi.org/10.1787/888934017063>

Lähde: OECD Health at a Glance 2019

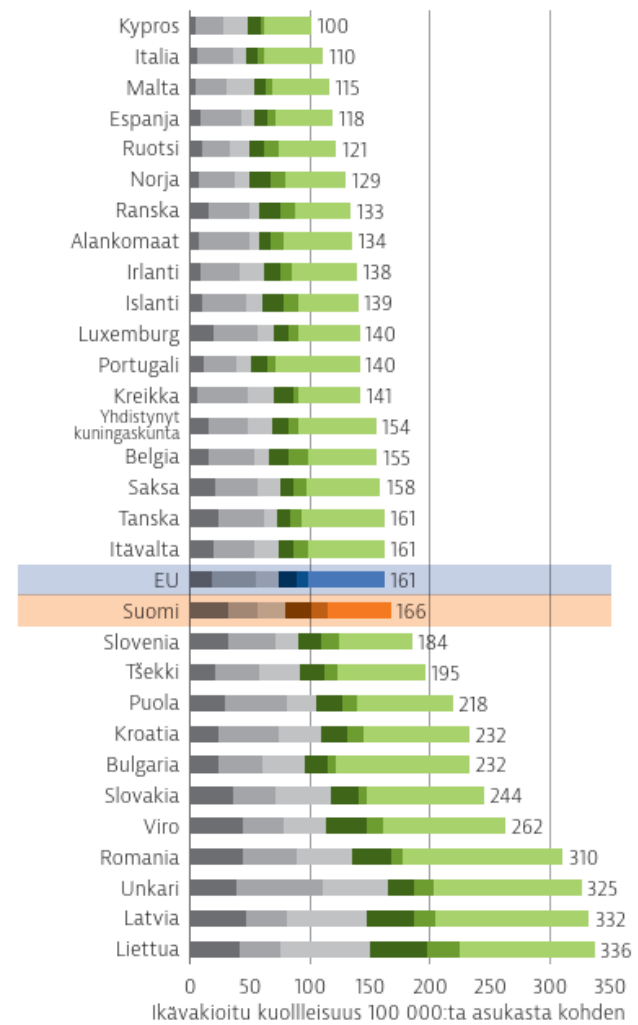

Hoidettavissa olevan kuolleisuuden kuolinsyyt

Iskeeminen sydänsairaus, Aivohalvaus, Paksu- ja peräsuo- len syöpä, Verenpainetaudit, Rintayöpa, Muu

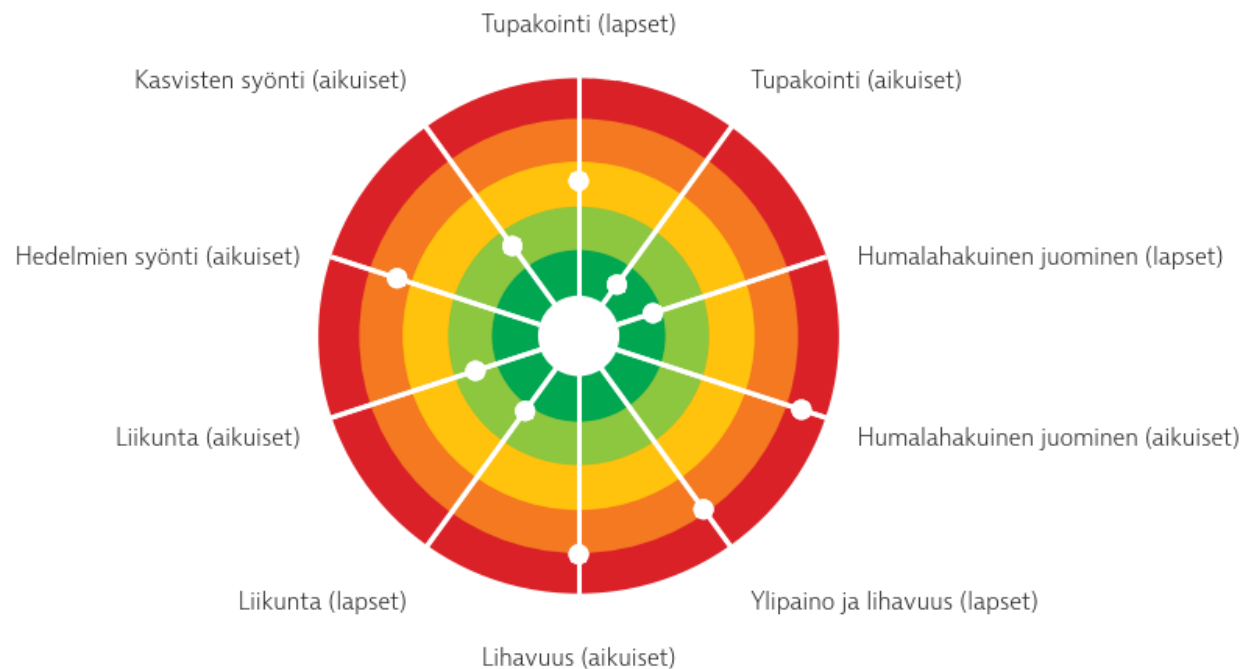
Ehkäistävissä olevan kuolleisuuden kuolinsyyt

Alkoholiin liittyvä sairaus, Onnettomuudet (liikenne- ja muut), Keuhkosityöpä, Itsemurha, Iskeeminen sydänsairaus, Muu

Lihavuus ja juopottelu merkittäviä kansanterveysongelmia Suomessa

Kuvio 7. Lihavuus ja liiallinen alkoholin käyttö ovat merkittäviä kansanterveysongelmia

2. Lisää rahaa järjestelmään

- Maksajien määrä +
- Veropohja +
- Verot, sotumaksut +
- Korvamerkityt verot tai maksut +

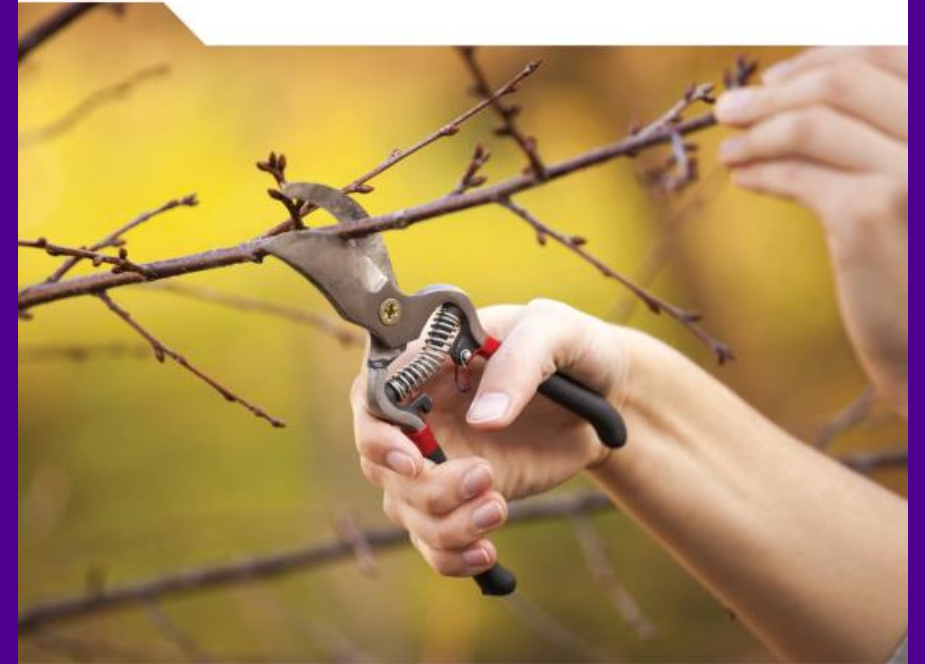

3. Tuhlailun taklaaminen

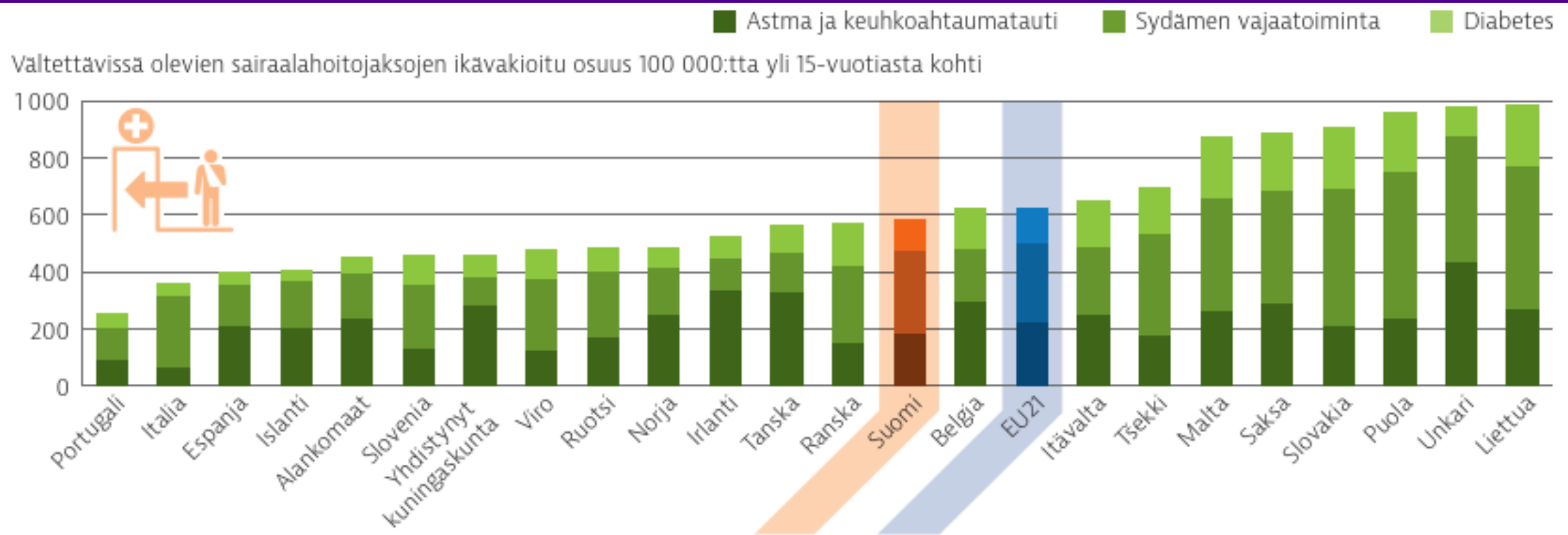
- Tuhlaileva HOITO
- Tuhlaileva PROSESSI
- Tuhlaileva HALLINTO

**Tackling Wasteful Spending
on Health**

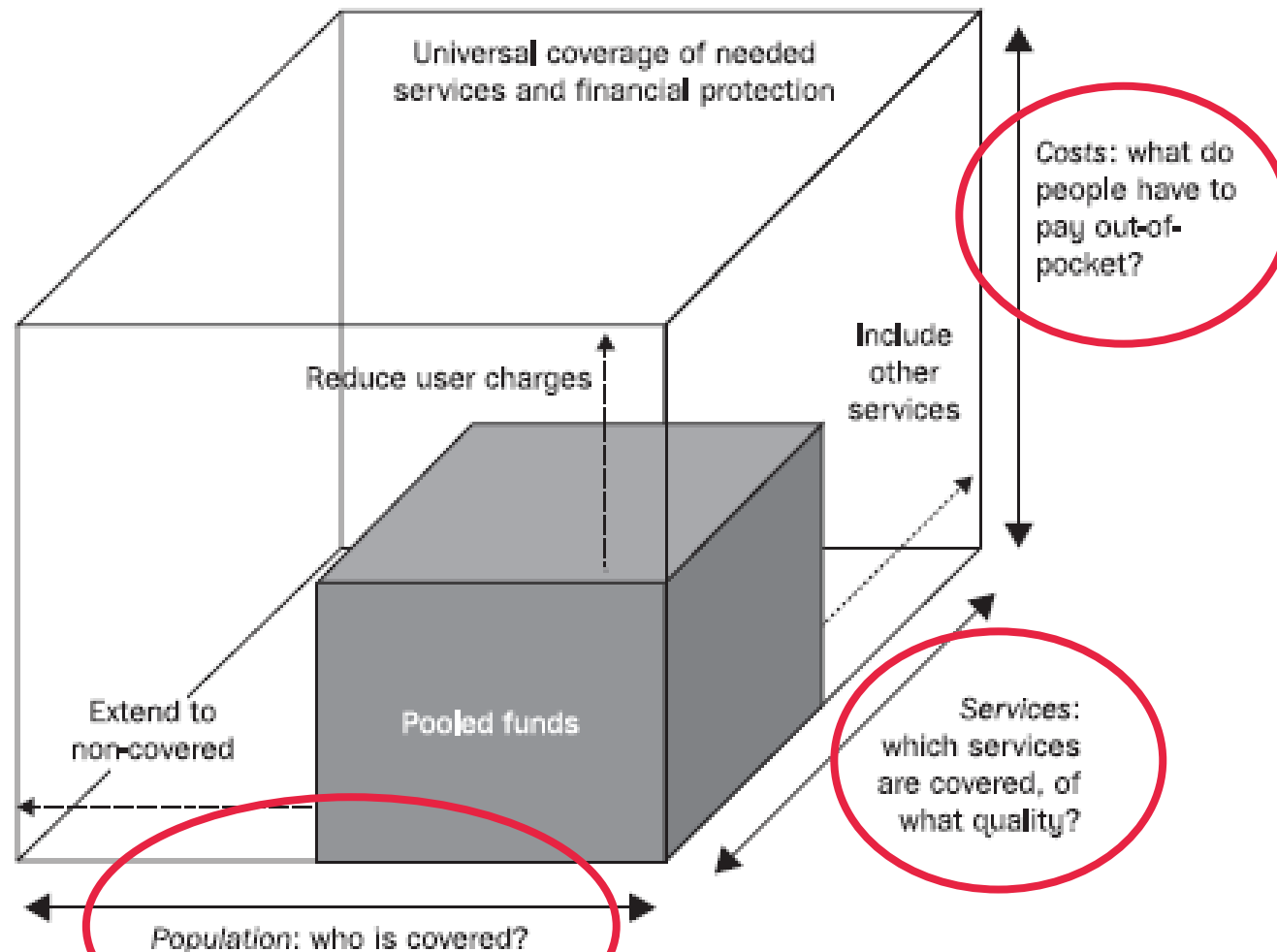
Kroonisten sairauksien vältettävissä olevia sairaalahoitojaksoja voitaisiin vähentää

Lähde: OECD:n terveystilastot 2019 (tiedot vuodelta 2017 tai lähimmältä vuodelta).

Yksityisen ja julkisen rajanvedon uudelleen määrittely

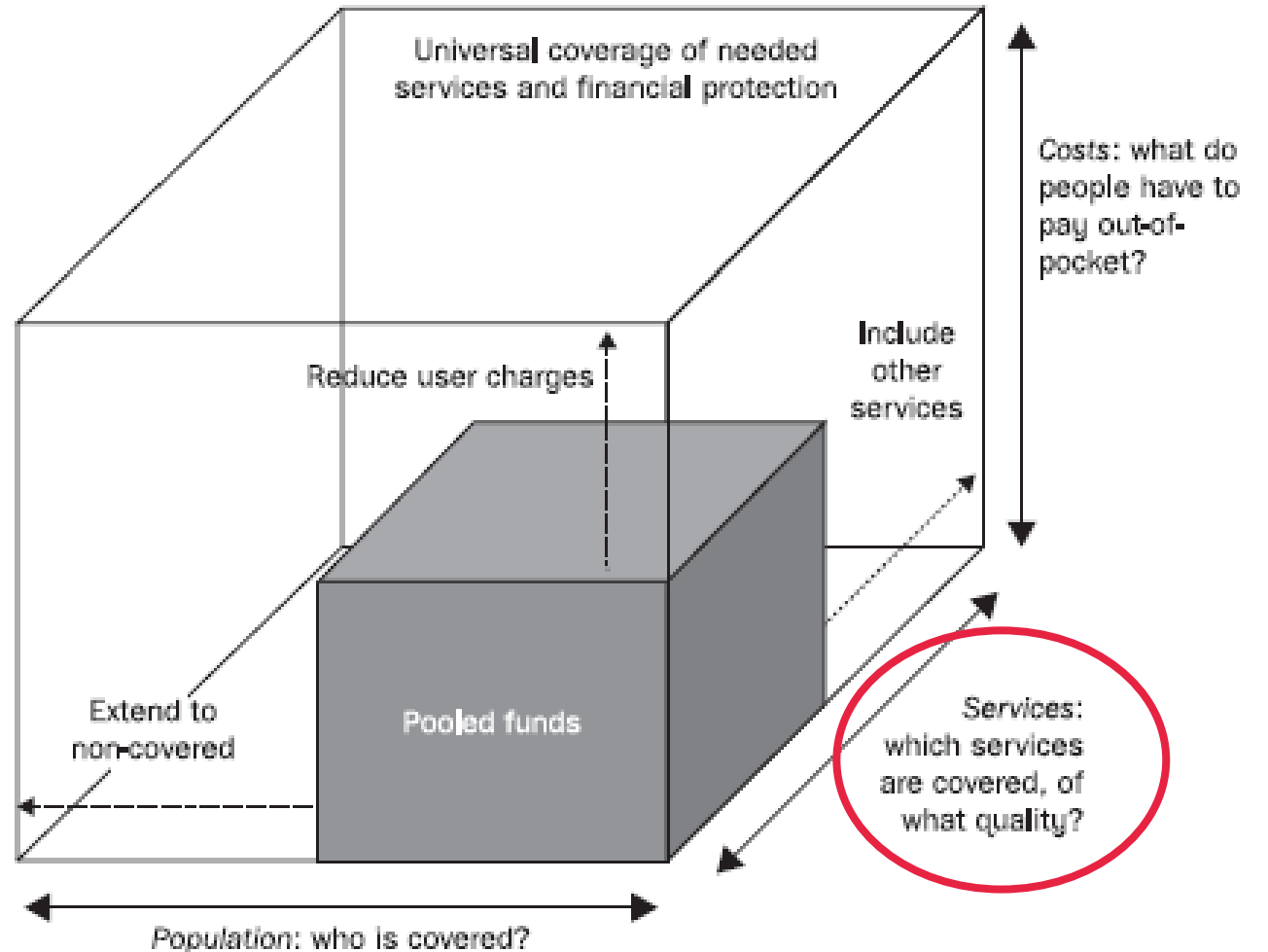
- Mikä väestö katetaan?
- Millaisia palveluja rahoitetaan?
- Asiakasmaksujen osuus?

Figure 4.1 Coverage dimensions: population entitlement, the benefits package and user charges

Source: Adapted from WHO (2010).

- Millaisia palveluja rahoitetaan?

Figure 4.1 Coverage dimensions: population entitlement, the benefits package and user charges

Source: Adapted from WHO (2010).

”**Riittävät palvelut**” niukkojen resurssien maailmassa?

- Lainsäädännön näkökulma
  - Riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut kansalaisille
  - Ei budjettirajoitetta
- Talouden näkökulma
  - Rahoituspohja aina niukka suhteessa tarpeisiin

→ ”Riittävä” määrittyy nyt paikallisella tasolla ja siten eri tavoin eri paikoissa

**Tarvitaan
sotea
suurempi,
kansallinen
kuva**

**Miten?
Mihin?
Kenelle?
Kuinka
paljon?
Mitä?**

KIITOS!

LIINA-KAISA.TYNKKYNEN (a)TUNI.FI

Twitter: @liina_kaisa

Valokuvien lähteet: StockSnap.io, Unsplash, Gratisography